

GEMATOLOGIYALI DAVOLANISHDA BO'LGAN BOLALARDA MAKTABGACHA VA UMUMIY O'RTA TA'LIMNI TASHKIL ETISH USULLARI.

*Abdulla Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika
universiteti o'zbek tili va adabiyoti fakulteti talabasi .*

Xakimova Baxtigul Abdujabbor qizi

Annotasiya: Maqolada alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tashkil etilgan muassasalarda tadqiqot o'tkazish jarayoni, maqsad va vazifalari, ularni tashkil etish va o'tkazish yuzasidan olib borilgan ishlar yoritilgan.

Kalit so'zlar: Gematologik kasalliklar, bolalar, davolanish, maktabgacha ta'lim, umumiy o'rta ta'lim, ta'limni tashkil etish, maxsus pedagogika, inklyuziv ta'lim, masofaviy ta'lim, rehabilitatsiya, psixologik-pedagogik yondashuv, individual ta'lim dasturi, sog'lomlashtirish metodlari, ijtimoiy moslashuv, pedagogik innovatsiyalar.

Kirish.

Gematologik kasalliklar, jumladan, leykemiya, gemofiliya va anemiya bilan og'rigan bolalar uzoq muddatli davolanishga muhtoj bo'lishadi. Ushbu jarayon ularning ta'lim olishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Shuning uchun, bunday bolalar uchun moslashtirilgan ta'lim tizimini yaratish muhimdir. Ushbu maqolada gematologik davolanishda bo'lgan bolalar uchun maktabgacha va umumiy o'rta ta'limni tashkil etishning samarali usullari ko'rib chiqiladi.

Bolalar gematologiyasi, onkologiyasi va klinik immunologiyasi markazida davolanayotgan bolalar uchun maktabgacha ta'lim va tarbiya hamda umumiy o'rta ta'lim berish tizimini joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida Gematologiya va onkologiya yo'nalishlari bo'yicha davolanayotgan bolalarga uzluksiz ta'lim-tarbiya berishni ta'minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qilgan. Xalq ta'limi vazirligi, Maktabgacha ta'lim vazirligi va Sog'liqni saqlash vazirligining:

Bolalar gematologiyasi, onkologiyasi va klinik immunologiyasi markazida (keyingi o'rinlarda — Markaz) davolanayotgan bolalarga maktabgacha ta'lim va tarbiya hamda umumiy o'rta ta'lim berish maqsadida "Mehrli maktab" loyihasini amalga oshirish;

Markazda davolanayotgan bolalarga maktabgacha ta'lim va tarbiya hamda umumiy o'rta ta'lim berish jarayonlarini samarali tashkil etish uchun "Mehrli maktab" davlat ta'lim muassasasini (keyingi o'rinlarda — Mehrli maktab) tashkil etish to'g'risidagi takliflari ma'qullanishi haqida qaror qabul qilingan. Mehrli maktab yuridik shaxs maqomiga ega bo'lib, Xalq ta'limi vazirligi huzurida tashkil etiladi. Mehrli maktab

rahbar va xodimlarining shtat birliklari Xalq ta'limi vazirligi hamda Maktabgacha ta'lim vazirligi tizimining amaldagi shtat birliklari hisobidan shakllantiriladi;

Xalq ta'limi vazirligi va Maktabgacha ta'lim vazirligiga Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda Mehrli maktabning shtatlar jadvaliga amaldagi xodimlar shtatlari doirasida o'zgartirish kiritish vakolati beriladi;

Mehrli maktab xodimlarining ish haqi va unga tenglashtirilgan to'lovlar hamda maktabning faoliyatini samarali tashkil etish bilan bog'liq xarajatlar (Markaz tomonidan qoplanadigan xarajatlardan tashqari) Xalq ta'limi vazirligiga respublika budjetidan ajratilgan mablag'lar hisobidan qoplanadi;

Mehrli maktab tomonidan davolanayotganlar uchun ta'lim jarayonini tashkil etishda Markazda foydalaniladigan xonalarni saqlash bilan bog'liq barcha xarajatlar (kommunal, joriy ta'mirlash, qo'riqlash, tozalash va boshqalar) Sog'liqni saqlash vazirligiga respublika budjetidan ajratilgan mablag'lar hisobidan qoplanadi. Mehrli maktab xodimlari mehnatining alohida sharoitlari uchun Davlat budjeti mablag'lari hisobidan qo'shimcha har oylik 100 foiz, Xalq ta'limi sohasidagi islohotlarga ko'maklashish jamg'armasi hisobidan 100 foiz miqdorida ustama haqi to'lanadi.

Quyidagilarni nazarda tutuvchi Bolalar gematologiyasi, onkologiyasi va klinik immunologiyasi markazida davolanayotgan bolalar uchun maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim berishni tashkil etish to'g'risida nizom ilovaga muvofiq tasdiqlandi.

Mehrli maktab faoliyatining maqsad va vazifalari Moliya vazirligi: joriy yil uchun talab etiladigan zarur mablag'larning Xalq ta'limi vazirligi va Maktabgacha ta'lim vazirligining asoslangan hisob-kitoblariga asosan qo'shimcha ravishda ajratilishini ta'minlasin; Davlat budjeti parametrlarida Xalq ta'limi vazirligi va Sog'liqni saqlash vazirligi uchun respublika budjetidan ajratilgan xarajatlarda ushbu qaror ijrosi uchun zarur mablag'larni nazarda tutsin.

Xalq ta'limi vazirligi: ikki hafta muddatda Mehrli maktabning ustavi tasdiqlanishi, shuningdek, uning belgilangan tartibda davlat ro'yxatidan o'tkazishi haqida malumot bergan. Maktabgacha ta'lim vazirligi bilan birgalikda Mehrli maktab faoliyatini samarali tashkil qilinishini ta'minlashni takidlagan.

Mehrli maktab Toshkent shahri, Chilonzor tumani, Arnasoy ko'chasi, 17-A-uy manzilida joylashgan Bolalar gematologiyasi, onkologiyasi va klinik immunologiyasi markazi binosiga tekin foydalanish huquqi asosida joylashtirish mumkin.

Gematologik Davolanishda Bo'lgan Bolalarda Maktabgacha va Umumiy O'rta Ta'limni Tashkil Etish Usullari. Gematologik Davolanishda Bo'lgan Bolalar Uchun Ta'lim Muhimligi

Kasallik bilan kurashayotgan bolalar uchun ta'lim faqat bilim olish vositasi emas, balki ularning psixologik va ijtimoiy holatini yaxshilashda ham muhim omildir.

O'qish jarayoni: Bolalarning kasallik sababli jamiyatdan ajralib qolishining oldini oladi.

Ruhiy holatining barqarorligini saqlashga yordam beradi.

Kelajakdagi ijtimoiy hayotga moslashish uchun zarur bilim va ko'nikmalarni shakllantiradi.

Maktabgacha Ta'limni Tashkil Etish. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ta'lim ularning rivojlanishiga muvofiq moslashtirilishi lozim. Quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

1. Individual yondashuv – Har bir bolaning sog'lig'iga qarab maxsus dasturlar ishlab chiqish.

2. Masofaviy ta'lim – Video darslar, interaktiv o'yinlar va onlayn mashg'ulotlardan foydalanish.

3. O'yin terapiyasi – O'yin shaklidagi mashg'ulotlar orqali bolalarning o'rganish jarayonini qiziqarli qilish.

4. Maxsus o'qituvchilar – Kasbiy tayyorgarlikka ega pedagoglar bolalar bilan individual yoki kichik guruhlar shaklida ishlashlari kerak.

Umumiy O'rta Ta'limni Tashkil Etish

Maktab yoshidagi bolalar uchun ta'limni davom ettirish quyidagi usullar asosida tashkil etilishi mumkin:

1. Kasalxona Sharoitida Ta'lim

Ba'zi kasalxonalarda o'quv xonalari tashkil etilgan bo'lib, ular orqali bolalar kasallik davrida ham ta'lim olishlari mumkin. Bu quyidagi shakllarda amalga oshiriladi: O'qituvchilar bemor bolalar bilan alohida shug'ullanadi. Davolash jarayoniga zarar yetkazmaydigan engil ta'lim yuklamasi qo'llaniladi.

2. Masofaviy Ta'lim

O'quvchilar internet orqali darslarga qatnashadi.

Virtual sinflar va interaktiv platformalardan foydalanish tavsiya etiladi.

O'qituvchilar va ota-onalar doimiy muloqotda bo'lishi kerak.

3. Uyda Ta'lim

Agar bola kasalxona tashqarisida bo'lsa, uyda ta'lim olish imkoniyati yaratilishi kerak. Bu quyidagi shakllarda bo'lishi mumkin: Maxsus uy o'qituvchilari orqali individual darslar. Raqamli darsliklar va onlayn resurslardan foydalanish.

Pedagogik Yondashuvlar va Psixologik Qo'llab-quvvatlash

1. Moslashtirilgan o'quv dasturlari – Bolaning sog'lig'iga qarab o'quv yuklamasini tartibga solish.

2. Psixologik yordam – Kasallik tufayli stress va tushkunlik holatlarining oldini olish uchun psixologlar bilan muntazam ishlash.

3. Ijodiy yondashuv – Rassomlik, qo'g'irchoq teatri, hikoya yozish kabi faoliyatlar orqali bolaning rivojlanishini qo'llab-quvvatlash.

Xulosa

Gematologik kasalliklar bilan og'riq bolalar uchun ta'limni tashkil etish ularning nafaqat bilim olishini, balki psixologik va ijtimoiy jihatdan moslashishini ta'minlash uchun muhimdir. Masofaviy ta'lim, kasalxona sharoitida o'qitish va uyda ta'lim kabi usullarni qo'llash orqali bolalarga yanada qulay o'quv muhiti yaratish mumkin. Shu bilan birga, pedagoglar, tibbiyot xodimlari va ota-onalar hamkorlikda ishlashi lozim.